

BIBLIOGRAFIA

Imatges de la Llegenda Daurada. El retaule de Santa Maria Magdalena de Santes Creus. Catàleg de l'exposició. Museu Nacional Arqueològic. Tarragona, desembre de 1997, 116 pàgines, amb il·lustracions.

Amb motiu dels cinquanta anys de la fundació de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus s'ha organitzat una exposició per commemorar la recuperació del retaule de Santa Magdalena, que en el seu dia ocupà la capella de Santa Magdalena del monestir de Santes Creus. Aquest retaule gaudí d'una gran devoció popular i tradicional durant el període medieval i modern. La desamortització de Mendizábal del 1835 el desplaçà de l'esmentat monestir i passà a formar part, des d'aquell moment, del fons patrimonial del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, en el qual ingressà el 1853.

L'autoria d'aquesta obra s'atribueix als mestres Joan de Borgonya i Nicolau de Credença, els quals el portaren a terme per encàrrec de l'abat Pedro de Mendoza, vers l'any 1510, quan aquest governava el destí d'aquest cenobi, situat a les ribes del Gaià.

Com a tot el món cristià, la devoció a Santa Magdalena estava molt estesa a Catalunya. Els diferents episodis de la vida d'aquesta santa són extrets dels Evangelis Canònics, o Apòcrifs, i sovint lligats a les diverses llegendes medievals, les quals eren prou conegudes pels fidels. Sembla que la figura que fa referència al retaule de Santes Creus és la juxtaposició de dos personatges: Maria de Magdala, la pecadora de l'episodi a la casa de Simfo, i Maria de Betània, la germana de Marta i de Llätzer. Als Evangelis es va produir la superposició d'un i altre personatges, la qual cosa va fer que la iconografia també superposés la figura d'ambdues dones. A aquesta barreja s'han d'afegir les llegendes provençals del segle XI i la Llegenda Daurada, de Jalopo della Voragine, text del segle XII.

El catàleg d'aquesta exposició s'estructura amb unes notes introductòries signades pel senyor Josep M. Huguet i Reverter, Director General del Patrimoni Cultural, pel senyor Joan Miquel Nadal i Malé, alcalde de Tarragona i pels responsables de l'exposició, els senyors Joan-F. Cabestany i Fort, Josep M. Carreté i Nadal, Ricardo Mar i Medina i Josep M. Xarrié i Rovira.

El contingut de la mostra queda glossat amb quatre interessants articles que tracten sobre "L'època de l'abat Pedro de Mendoza", per Joan-F. Cabestany i Fort, "El retaule de Santa Maria Magdalena de Santes Creus (1510-1511)", per Sofia Mata, "La capella i la Confraria de Santa Magdalena al monestir de Santes Creus durant l'abadiat de Pedro de Mendoza", per Isabel Companys i Ferrerons i M. Joana Virgili, i "De Santes Creus a Tarragona. Història del retaule de Santa Maria Magdalena des de l'exclaustració", per Jaume Massó.

L'exposició pròpiament dita s'estructura en deu temes, dels quals destacarem "L'aportació de relíquies o efectes miraculosos i devocions populars", l'estat del retaule abans de la seva restauració" i "el procés de conservació-restauració".

L'exposició no tan sols fa una reconstrucció del retaule, avui dia totalment desmuntat, sinó que aporta peces i objectes que ens expliquen la seva importància com a element de devoció popular.

No podem concloure aquest comentari sense agrair al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, a l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, a l'Ajuntament de Tarragona i a la Direcció General del Patrimoni el fet del seu suport i entusiasme, sense el qual no hauria estat possible aquesta interessant mostra d'art.

M. T. M.